

Mikó Zsuzsannának, a Magyar Nemzeti Levéltár főigazgatójának kezdeményezésére az MNL és a Magyar Közgazdasági Társaság 2012. október 16-án konferenciát rendezett A Magyar Nemzeti Bank szerepe a magyar gazdaságban – változó történelmi korszakokban címmel. E kötet a konferencia előadásainak alapján készült, általában kibővítve az ott elhangzottakat.

A tanácskozáson a társszervezők ügyeltek az előadások „egyensúlyára”: négy történész és ugyanannyi közgazdász gondolatait hallgathatta meg a konferencia csaknem száz résztvevője. Az eseményt, amelynek a Magyar Nemzeti Levéltár adott otthont, a két szervező intézmény első számú irányítója, azaz Mikó Zsuzsanna és Kovács Árpád, az MKT elnöke vezette.

E kötetben a konferencián elhangzott előadásokon kívül két hosszabb tanulmány is szerepel, amelyekkel a Közgazdasági Szemle kívánta gazdagítani e kiadványt. Az első a Magyar Nemzeti Bank létrehozásának évében született, és a jegybank megalapításának okait, körülményeit, feltételeit mutatja be. A másik pedig (1929-ből) a jegybankpolitika és az árszínvonal stabilitásának összefüggéseit elemzi – meggyőződésünk szerint ma is érvényes tanulságokkal. Érdekesség, de korántsem véletlen, hogy mindkét „korabeli” tanulmány a már akkor is aktív Magyar Közgazdasági Társaság fórumán elhangzott előadás alapján készült.

A rendező intézmények, valamint a Közgazdasági Szemle Alapítvány ezúton is köszönetét fejezi ki a Magyar Nemzeti Banknak a konferencia megrendezéséhez és e kötet kiadásához nyújtott támogatásért.

Közgazdasági Szemle Alapítvány

A MAGYAR NEMZETI BANK SZEREPE A MAGYAR GAZDASÁGBAN – VÁLTOZÓ TÖRTÉNELMI KORSZAKOKBAN

A MAGYAR NEMZETI BANK SZEREPE A MAGYAR GAZDASÁGBAN – VÁLTOZÓ TÖRTÉNELMI KORSZAKOKBAN

A Magyar Nemzeti Bank szerepe
a magyar gazdaságban –
változó történelmi korszakokban

A KÖTET SZERZŐI: *Botos János* történész, a Holokauszt Emlékközpont igazgatóhelyettese • *Domány Gyula* † közgazdász, az MNB igazgatóhelyettese • *Husztai Ernő*, a közgazdaság-tudományok akadémiai doktora, az MNB volt főosztályvezetője • *Katz Veronika* történész, a Magyar Nemzeti Levéltár főlevéltárosa • *Karvalits Ferenc* közgazdász, az MNB alelnöke • *Kovács Tamás* történész, a Magyar Nemzeti Levéltár levéltárosa • *Rab Virág* történész, a Pécsi Tudományegyetem BTK Modernkori Történelmi Tanszékének egyetemi adjunktusa • *Várhegyi Éva* közgazdász, az MTA doktora, a Pénzügykutató Zrt. tudományos tanácsadója • *Walder Gyula* † közgazdász, bankár • *Zdeborsky György* pénzügyi szakember, 1985 és 1988 között az MNB főosztályvezetője

A Magyar Nemzeti Bank szerepe a magyar gazdaságban – változó történelmi korszakokban

A Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának
konferenciája
a Magyar Közgazdasági Társaság közreműködésével,
a Magyar Nemzeti Bank támogatásával

2012. október 16.

A Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának konferenciája
a Magyar Közgazdasági Társaság közreműködésével,
a Magyar Nemzeti Bank támogatásával

Budapest, 2012. október 16.

Lektorálta

BOTOS JÁNOS és VÁRHEGYI ÉVA

© Botos János, Huszti Ernő, Karvalits Ferenc, Katz Veronika, Kovács Tamás,
Rab Virág, Várhegyi Éva, Zdeborsky György, Budapest, 2013

ISBN ISBN 978 963 89769 0 1

Kiadja a Közgazdasági Szemle Alapítvány
Budapest, 2013

A kötetet Halm Tamás szerkesztette.

Szöveggondozó: Csehiné Bánhalmi Andrea.

Felelős kiadó: Sok Ödön,

a Közgazdasági Szemle Alapítvány igazgatója.

A kötetet Kempfner Zsófia tervezte.

Nyomdai kivitelezés: Mondat Kft.

Felelős vezető: Nagy László

Mikó Zsuzsannának, a Magyar Nemzeti Levéltár főigazgatójának kezdeményezésére az MNL és a Magyar Közgazdasági Társaság 2012. október 16-án konferenciát rendezett A Magyar Nemzeti Bank szerepe a magyar gazdaságban – változó történelmi korszakokban címmel. E kötet a konferencia előadásainak alapján készült, általában kibővítve az ott elhangzottakat.

A tanácskozáson a társszervezők ügyeltek az előadások „egyensúlyára”: négy történész és ugyanannyi közgazdász gondolatait hallgathatta meg a konferencia csaknem száz résztvevője. Az eseményt, amelynek a Magyar Nemzeti Levéltár adott otthont, a két szervező intézmény első számú irányítója, azaz Mikó Zsuzsanna és Kovács Árpád, az MKT elnöke vezette.

E kötetben a konferencián elhangzott előadásokon kívül két hosszabb tanulmány is szerepel, amelyekkel a Közgazdasági Szemle kívánta gazdagítani e kiadványt. Az első a Magyar Nemzeti Bank létrehozásának évében született, és a jegybank megalapításának okait, körülményeit, feltételeit mutatja be. A másik pedig (1929-ből) a jegybankpolitika és az árszínvonal stabilitásának összefüggéseit elemzi – meggyőződésünk szerint ma is érvényes tanulságokkal. Érdekes, de korántsem véletlen, hogy mindkét „korabeli” tanulmány a már akkor is aktív Magyar Közgazdasági Társaság fórumán elhangzott előadás alapján készült.

A rendező intézmények, valamint a Közgazdasági Szemle Alapítvány ezúton is köszönetét fejezi ki a Magyar Nemzeti Banknak a konferencia megrendezéséhez és e kötet kiadásához nyújtott támogatásért.

Tartalom

<i>Rab Virág</i> Gazdasági és pénzügyi szakemberek kulcsszerepe a Magyar Nemzeti Bank alapításának nemzetközi előtörténetében	7
<i>Katz Veronika</i> Az 1931. évi bankzárlat háttere a rendelkezésre álló források tükrében	21
<i>Kovács Tamás</i> Az MNB és a „győri program” finanszírozása	27
<i>Botos János</i> A Magyar Nemzeti Bank részvétele a magyar gazdaság finanszírozásában a második világháború előtt és után	42
<i>Zdeborsky György</i> Az MNB közép- és hosszú lejáratú forrásbevonási gyakorlata az 1980-as években, különös tekintettel az IMF- és Világbank-csatlakozásunkra	57
<i>Várhegyi Éva</i> Az MNB szerepe a kétszintű bankrendszer létrejöttében	64
<i>Husztai Ernő</i> A forint vásárlóerejének alakulása: 1946–2010	88
<i>Karvalits Ferenc</i> A jegybank szerepe békeidőben és válság idején	99
<i>Domány Gyula</i> A magyar jegybank	101
<i>Walder Gyula</i> Jegybankpolitika és árszínvonal-stabilizálás	122